

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-3-163 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-47/1164-296
Karar Tarihi : 14.10.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Burak BÜYÜKKUŞOĞLU, Hüseyin COŞGUN

C. BAŞVURUDA BULUNAN :-

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Yozgat ve Sorgun'da faaliyet gösteren maya bayileri

E. DOSYA KONUSU: Yozgat ve Sorgun'daki maya bayilerinin ekmek fırınlarını aralarında paylaştıkları ve maya fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle; Yozgat'ta ve Yozgat'ın Sorgun ilçesinde faaliyet gösteren maya bayilerinin (Mauri Maya bayisi Mustafa Oğulları Gıda San. Tic. Ltd., Ak Maya bayisi Serkan Doğan ve Pak Maya bayisi Erciyes Gıda) ilçedeki otuz adet fırını aralarında paylaştıkları, birinin mal verdiği fırına diğerinin vermediği, maya fiyatlarını birlikte kararlaştırdıkları, önceden 38 TL'den maya satarlarken aralarındaki anlaşmanın bozulması nedeniyle fiyatın 25 TL'ye kadar indiği, daha sonra yeniden bir anlaşmaya vararak şu anda 35 TL'den maya sattıkları iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.8.2009 tarih, 5647 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 14.8.2009 tarih ve 2009-3-163/İİ-09-YY sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 26.8.2009 tarih ve 09-39/938-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 6.10.2009 tarih ve 2009-3-163/ÖA-09-BB sayılı Önaraştırma Raporu 7.10.2009 tarih, REK.0.07.00.00-110/308 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda; şikayet kapsamında yapılan önaraştırma sonucunda şikayet edilen teşebbüsler hakkında Kanun'un 41. maddesine göre soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

50

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Raportörlerce, 2.10.2009 tarihinde şikâyetçi ile yapılan telefon görüşmesinde, Yozgat ilinin Sorgun ilçesinde sadece Pakmaya bayiinin bulunduğu ve kendisinin Pakmaya'dan ürün aldığı, Yozgat'ın merkezinde bulunan Mauri Maya, Akmaya ve Özmaya bayilerinin ilçedeki diğer fırınlara satış yapmakta oldukları, diğer maya bayilerinin şikayetçinin maya talebini kendi bölgelerindeki bir fırın olmaması nedeniyle reddettikleri belirtilmiştir. Şikayetçi bu konuda herhangi bir ilave bilgi veya belge sunamayacağını, diğer fırınlara yönelik olarak ise onlarla konuyu görüştüğünü, ancak onların da bu kapsamda olmasına karşın bu konuda bir şikayetlerinin olmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla şikayetçi kendisine diğer bayiler tarafından mal verilmemesini teşebbüsler arasında yapılan bir pazar paylaşma anlaşmasına bağlamakta ancak buna yönelik kanıtlar ortaya koyamamaktadır.

Maya pazarı oligopolistik yapısı ve geçmişte yapılan soruşturmalar nedeniyle Dairemiz tarafından sıkı bir şekilde takip edilmektedir. Bu kapsamda maya üreten firmaların ortak hareket ederek yaş ekmek mayasında yapılacak fiyat artışlarını birlikte belirledikleri iddiası üzerine yakın dönemde yapılan önaraştırmada Pakmaya, Özmaya, Akmaya ve Mauri Maya şirketlerinde yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Yerinde incelemeler sırasında şirketlerin ekmek mayası ile ilgili tüm yazışmaları, dosyaları ve konuyla ilgili diğer evrakı incelenmiştir. Ayrıca teşebbüslerden bayilik sözleşmelerinin birer örneği de istenmek suretiyle kapsamlı incelemelerde bulunulmuştur. Bu inceleme ve tespitlerin değerlendirildiği 5.3.2009 tarih ve 09-09/181-53 sayılı Kurul kararında mayanın homojen bir ürün olması, marka bağımlılığının bulunmaması, fırınların birden fazla markayı aynı anda kullanabilmeleri ve bir markadan diğerine rahatlıkla geçebilmeleri, pazarda haberleşmenin kolay olması sonucu teşebbüslerin birbirlerinin hareketlerine çok kısa sürede tepki gösterdikleri yönünde tespitler yapılmıştır. Kararda incelenen bayilik sözleşmeleri de dikkate alınarak 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğine yönelik herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığı dikkate alınarak soruşturma açılmasına gerek duyulmamıştır. Dolayısıyla kısa bir süre öncesinde sektöre yönelik yapılan bir önaraştırmada rekabet ihlaline yönelik herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır.

Diğer yandan amme borçlusu Akmaya'ya TMSF tarafından el konulmuş ve adı geçen teşebbüsün bütün olarak satışına TMSF tarafından karar verilmiştir. Bu bağlamda TMSF tarafından Kurum kayıtlarına 7.9.2009 tarih ve 6413 sayı ile giren yazıda 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulmuş olup başvuru inceleme aşamasındadır. Bu satış işlemi oligopolistik bir nitelik gösteren ve 4 maya üreticisinin faaliyet gösterdiği pazarda önemli değişiklikler yaratabilecek konumdadır. İhale sonucunda Rekabet Kurulu'nun onayı şartıyla mevcut aktörlerden herhangi birisi anılan teşebbüsü devralabileceği gibi uzun süreden beri giriş olmayan pazara yeni bir aktörün girmesi de muhtemeldir. Dolayısıyla satışın pazar dinamiklerini değiştirme olasılığı bulunmaktadır.

Şikayetçi, şikayet konusu eylemin geçtiğimiz yıl da olduğunu fakat daha sonra bozulduğunu ve yeniden başladığını iddia etmektedir. Ancak maya üreticilerine yönelik olarak yapılan ve yukarıda yer verilen önaraştırmada bu yönde bir bulguya

100 rastlanmamıştır. Kaldı ki şikayet konusu eylemin bir an için söz konusu olduğu var sayılsa dahi piyasa koşulları içinde bunun kendiliğinden sona erdiği/erebileceği görülmektedir. Önceki önaraştırmada pazarda rakiplerin faaliyetleri hakkında bilgiye erişimin kolay olduğu, şeffaf bir piyasa yapısında faaliyet gösteren teşebbüslerin birbirlerinin hareketlerine kısa sürede tepki gösterebilme olanağına sahip oldukları tespiti yapılmıştır. Bu yapıda şikayetin konusu eylemin söz konusu olduğu kabul edilse dahi Sorgun ilçesi gibi görece küçük bir pazardaki eylemin fazla sürdürülebilir olmadığı kanaati oluşmuştur.

110 Bu bilgi ve değerlendirmeler ışığında pazara yönelik bir önaraştırmanın yakın tarihte yapılmış ve herhangi bir ihlale rastlanılmamış olması, şikayetçinin ilave bilgi ve belge sunamaması, diğer fırınların bu kapsamda bir rahatsızlıklarının olmadığına şikayetçi tarafından belirtilmesi ve TMSF'nin pazarda önemli bir oyuncu olarak faaliyet gösteren Akmaya'yı ihale yöntemi ile satışa çıkaracak olması nedenleriyle bu aşamada işlem tahsisine gerek olmadığı ancak hali hazırda takip edilen pazarın, gözlemlenmesine devam edilmesi ve bu konuda şikayetlerin artması halinde harekete geçilmesinin usul ekonomisi de dikkate alındığında yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

120

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.